

Szakmai beszámoló a preventív állományvédelmi munkát segítő eszközök, porszívó és radírgép beszerzéséről

Pályázati azonosító:3533/00183

2015 tavaszán pályázatot adtunk be állományvédelmi műhelyek tevékenységét segítő kis értékű eszköz beszerzésére. Az elnyert támogatásból vásároltunk egy *ECOBRA* típusú radírozó gépet és egy, a Nilfisk cég által gyártott, az állományvédelmi szempontoknak megfelelő HEPA szűrős porszívót, *VP300 ECO HEPA* típusút.

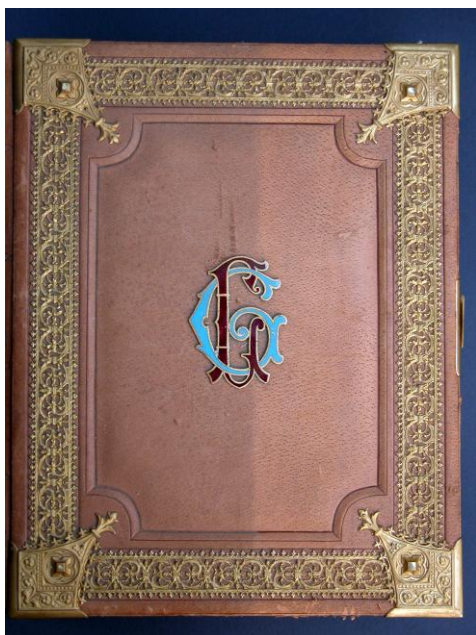

Az eszközök segítségével tervezett megelőző állományvédelmi munka:

- a Történeti Dokumentációs Szakgyűjtemény nagyméretű, díszkötéses albumainak a radírozása,
- előzetes felmérés szerint, 850 darab műtárgyat tároló raktári szekrény fiókjainak, és benne tárolt műtárgyak palliumainak tisztítása (szükség szerint a dokumentumok új palliumba helyezése, a szennyezett dokumentumok tisztításának megkezdése)

A ténylegesen végrehajtott munka:

• A 118 darabból álló fotóalbum gyűjtemény 27db nagyméretű, díszkötéses albuma közül jó néhány, erősen szennyezett felületű volt. A gyűjtemény többi tárgyát már az előző évben rendbe tettük, de ezek még tisztításra és védőtokba helyezésre vártak. Az albumok kötéstábláit, a megvásárolt radírozó gép segítségével, látványos mértékben sikerült megtisztítanunk, majd minden egyes darab számára védőtokot készítettünk. 2015 októberére sikeresen befejeztük a munkát.

Az egyik poros album tábla, félig tisztítva

Ugyanaz a tábla radirozás után

A tisztított, védőtokba helyezett nagyméretű albumok sora a raktárhelyükön

- A Képzőművészeti Szakgyűjtemény és a Történelmi Dokumentumok Szakgyűjtemény közös raktárhelye 3, egyenként 25-25 fiókból álló szekrényt jelent. A bennük raktározott műtárgyállomány, korábbi felmérésem szerint, kb. 850 darab rajz, sokszorosított grafika, kézirat, papír és pergamen oklevél.

A portalanításra kijelölt raktári bútor

A tervek szerint a szekrény fiókjait ki akartuk porszívózni, a még megmenthető palliumokat szárazon megtisztítani. El akartuk kezdeni a radírozásra szoruló papír és pergamen dokumentumok tisztítását is, és a savas palliumok lecserélését.

A munka megkezdése után, azt kellett tapasztalnunk, hogy a védőborítók ellenére, a bennük őrzött tárgyak sokkal nagyobb százaléka porszennyezett, mint gondoltuk. A tárgyak radírozása sokkal több időt vett igénybe, mint amennyire számítottunk.

Voltak olyan tárgyak, melyeken kisebb konzerváló beavatkozást (a további sérülések elkerülése érdekében, kisebb ragasztásokat) kellett elvégezni. Előkerültek olyan darabok, melyek egykori penészfertőzés nyomait viselték, ezeket alkohollal „fertőtlenítettük”.

Az oklevelek esetében néhány elrepedt fa pecsétokkal találkoztunk, illetve olyan pecsétokkal, amelyeknek a fedele hiányzott. Az elrepedteket megragasztottuk, a hiányzó fedelűeket savmenetes papírból hajtogatott „borítékokba” tettük, hogy megakadályozzuk a viasz sérülését, újraszennyeződését.

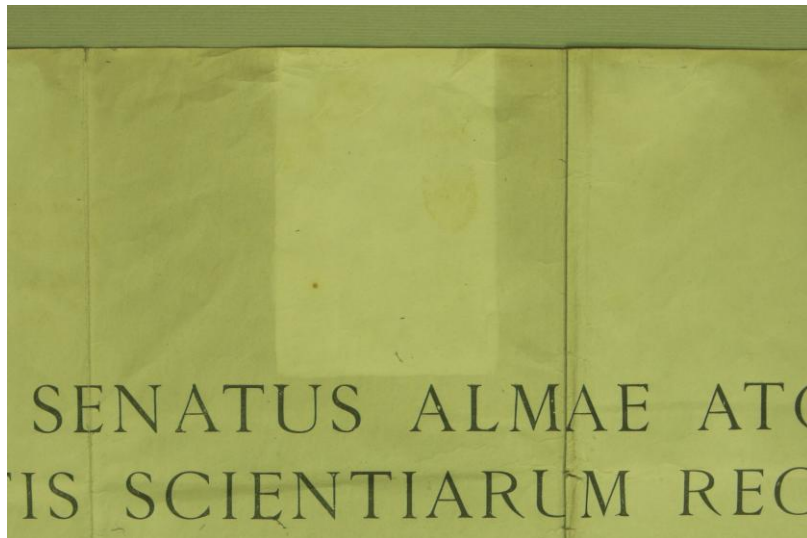
A munka végzése közben a két gyűjtemény állapotát egyben fel is mértük, feljegyeztük, az egyes tárgyra vonatkoztatva, a későbbiekben elvégzendő feladatokat (több időt igénylő, esetleg nedves tisztításokat, konzerválásokat, restaurálásokat). Az oklevelekről tárgykeresést segítő fotókat készítettünk.

A kezelés alá veendő tárgyak mennyisége, első felmérésem szerint pontatlan volt. A raktározott állomány valójában a becsültnek minimum a duplája, azaz kb. 1600 darab.

2015 októberétől 2016 márciusáig a kezelés alá vett tárgymennyiség, a tisztítási, konzerválási, fertőtlenítési munkafolyamatokban kb. 853 db tárgy, új palliumba pedig 543db tárgyat helyeztünk (az erre a célra készült adatlapon vezetett nyilvántartás ellenére nem tévedhetetlen a számadat). Mindez a szakgyűjteményekre lebontva, 698 képzőművészeti alkotás (rajz, sokszorosított grafika), 155 történeti dokumentum (kézirat, oklevél) tisztítását jelenti, amin belül 27 konzerválását (papírragasztást, pecsétok javítást illetve pecsét megerősítését) és 6 tárgy fertőtlenítését végeztük el.

A pályázatban ígért, kezelni kívánt tárgymennyiséget teljesítettük, bár a munkát még nem fejeztük be. Természetesen a teljes raktározott anyag tisztítását, szükség szerint új savmenetes palliumba helyezését, meg fogjuk csinálni.

A munkafolyamatok

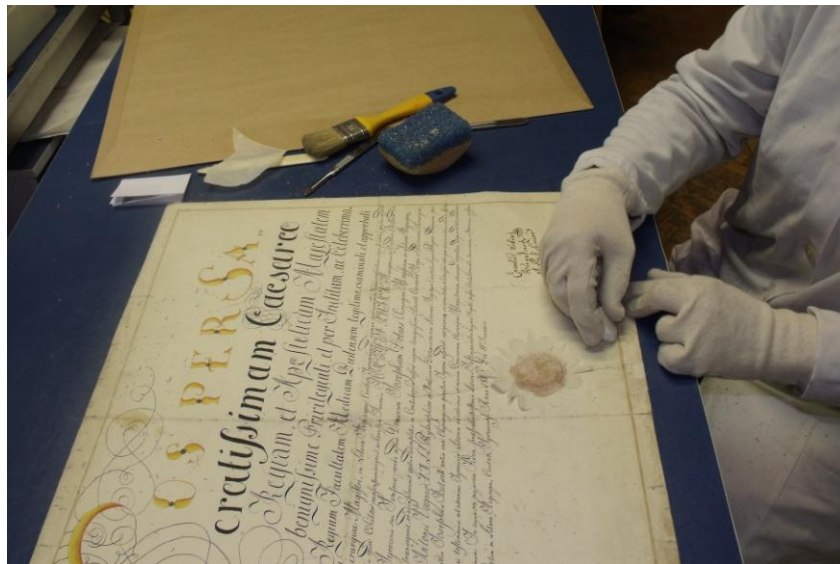
Tisztítási próba egy papír oklevélen, grafikán és pergamen oklevélen

Pecséttok és viaszpecsét a rádiózás kezdetén

Rajztartó mappa a rádiózás kezdetén és a tisztítás végén

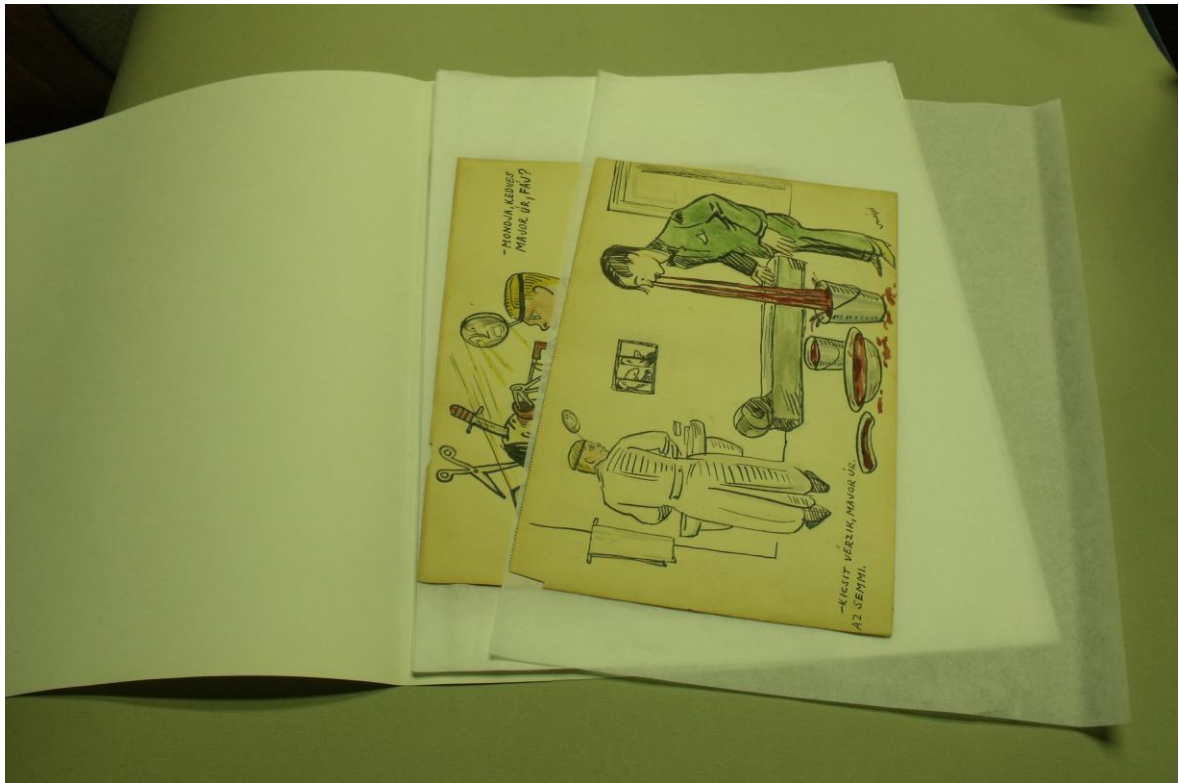
Tisztítás radirozó géppel, radírszivaccsal, radírral

Etil-alkohollal kezelt fertőzött pergamen oklevél

Elrepedt pecséttok ragasztása

Összetartozó rajzok egy palliumban, savmentes selyempapírral elválasztva

Füles pallium készült az egyik Semmelweis kötet számára

A rendkívül poros fiók porszívózása

Az egyik okleveleket tároló fiók állapota a munka megkezdése előtt

A fiók állapota a tisztítás, és a dokumentumok új savmentes palliumba helyezése után

Budapest, 2016. március 23.

Torma Judit
állományvédelmi felelős